

▲ У Словаччині Президента України Володимира Зеленського вітали хлібом-сіллю.

торії України та Словаччини. Президент України Володимир Зеленський наголосив, що українсько-словацькі відносини мають надійну міцну основу, яка дозволяє будувати та розвивати подальше партнерство. Глава держави також подякував Словаччині за підтримку України на шляху до ЄС і НАТО.

Зі свого боку Президентка Словачької Республіки Зузана Чапутова зауважила, що для Словаччини важливий мир і процвітання України, яка є їхнім сусідом.

Вона наголосила, що Словаччина – союзник України, який підтримує суверенітет і територіальну цілісність кра-

▲ На зустрічі українців Словаччини з Президентом України Володимиром Зеленським.

вивченням української мови та підтримка української освіти у Словаччині з боку керівництва держави.

У межах офіційного візиту до Словачької Республіки Президент України Володимир Зеленський зустрівся з Прем'єр-міністром Словаччини Ігорем Матовичем.

Основна увага під час зустрічі була приділена обговоренню шляхів розширення взаємодії у таких сферах, як двостороння торгівля, транспорт, енергетика, прикордонна співпраця.

Володимир Зеленський та Ігор Матович погодилися, що максимальне використання транзитного потенціалу України та Словаччини має бути стратегічним пріоритетом співпраці між двома країнами.

Під час офіційного візиту до Словаччини Президент України Володимир Зеленський зустрівся у Братиславі з українською громадою.

Глава держави відзначив активність українців у Словаччині.

«Я вам дуже вдячний за все, що ви будете», – сказав Володимир Зеленський. За його словами, діяльність української громади у Словаччині, зокрема, сприяла побудові нинішніх теплих і дружніх відносин між двома державами.

Президент розповів, що сьогодні під час усіх перемовин порушував важливе питання збереження україн-

ських шкіл у Словаччині, кількість яких різко зменшилася.

«Ми домовилися, що школи будуть збережені. Деякі парламентарі Словачької Республіки сказали, що зроблять все, щоб зберегти нашу культуру, історію та відновити ту чи іншу кількість українських шкіл», – додав Президент України.

Також, за словами Володимира Зеленського, під час перемовин обговорювалося питання Українського культурного центру.

Відзначаючи внесок української громади Словаччини у збереження української національної самобутності за межами батьківщини, Президент вручив державні нагороди. Зокрема, орденом княгині Ольги III ступеня була відзначена співачка, продюсер, радіоведуча Євеліна Гват, а почесне звання «Заслужений діяч мистецтв» отримав художній керівник і диригент хору «Карпати» Левко Довгович за багаторічну віддану працю, спрямовану на популяризацію української культури у Словаччині.

«Для мене честь бути тут і нагородити поважних українців, які є, залишаються й будуть великими українцями тому, що роблять великий внесок у те, щоб наша історія, культура і спадщина, мова – все це існувало на території Словачької Республіки», – резюмував Президент України.

Р

Президент України Володимир Зеленський з офіційним візитом побував у Словаччині

На запрошення Президентки Словачької Республіки Зузани Чапутової 24 вересня 2020 року з офіційним візитом побував у Словаччині Президент України Володимир Зеленський.

Під час візиту Володимир Зеленський провів зустрічі з Зузаною Чапутовою, прем'єр-міністром Ігорем Матовичем та Головою Національної Ради Словачької Республіки Борисом Колларом.

Під час офіційного візиту було підписано ряд українсько-словацьких документів, в тому числі угоду для відновлення роботи аеропорту в Ужгороді з використанням словацького повітряного простору для літаків. Уго-

▲ Офіційна зустріч президентів Словаччини та України пройшла в дузі порозуміння.

їни та шлях до Європейського Союзу.

Зузана Чапутова також наголосила, що Словаччина виступає за надання Україні конкретних критеріїв та візії для вступу до Європейського Союзу.

«Ми обговорили забезпечення прав та інтересів наших національних меншин – української в Словаччині та словацької в Україні. Приємно, що в нинішній взаємодії між нами немає жодних проблем та негативних чинників», – сказав Президент України.

Він зауважив, що для української сторони важливим є збереження мережі шкіл з

▲ На фото (справа): Посол України в СР Юрій Мушка, Володимир Зеленський, заступник голови Центральної ради СР УСР Павло Богдан.

ду підписали міністр інфраструктури України Владислав Криклій і міністр транспорту та будівництва Словаччини Андрей Долежал. В угоді враховано безпекові та оборонні аспекти, які впливають з членства Словачької Республіки в НАТО.

Владислав Криклій та Андрей Долежал також підписали Меморандум між Міністерством інфраструктури України й Міністерством транспорту та будівництва Словачької Республіки про співробітництво у сфері комбінованих перевезень у сполученні між Азією та Європейським Союзом через тери-

▲ Орденом княгині Ольги III ступеня була відзначена співачка, продюсер, радіоведуча Євеліна Гват.

Гурток поповнився новими дітьми

І в цих важких умовах у зв'язку з пандемією коронавірусу COVID-19 в гурток української мови в Ублї Снинського округу записалися нові діти – другокласники. Їх у цьому навчальному році прибуло шестеро. На першій зустрічі вчителька Мгр. Марія Камозінова їм дала запитання: «Чому ви зголосилися на вивчення української мови?»

Вони відповіли так: Софія: Мене записав тато, щоб я вмела говорити по-українськи.

Ноемі: Я хотіла б на азбуці знати прочитати молитвенник.

Лівія: У мене в Україні бабуся, хочу її порадувати.

Михал: І мене записала мама, щоб я знав і букви.

Александр: А мене записала мама, щоб порадувати її.

Радко: А я хочу знати букви сам для себе.

▲ На фотографії Яни Маруніч: вчителька Мгр. Марія Камозінова, Софія, Ноемі, Лівія, Михал, Александр, Радко.

Хочеться вірити, що їм в гуртку буде любитися і, крім букв, вивчать коротенькі віршички, пісеньки і це їм в житті допоможе.

..МК-

Евеліна Гват - митець між нами

Під такою назвою 30-го вересня 2020 р. в Словацько-українському культурному та інформаційному центрі в Пряшеві пройшов вечір, присвячений життєвому шляху і діяльності Евеліни Гват.

Її присутність в нашій програмі була очікувана від березня, коли Евеліна Гват відзначила свій круглий життєвий ювілей. Свої задатки драматичної і комедійної актриси, організатора, режисера, співачки і декламаторки, продюсера роздавала всюди, де опинилась на своїх життєвих дорогах. Строкатим було її перебування в США, де давала багато концертів, записала платівку для дітей «Дитячі візерунки», що потрапила і до Південної Америки, до Європи, Австралії. Записала музичну композицію віршів Ліни Костенко і пісень Володимира Івасюка «Мереживо кохання», випустила касету з піснями Леоніда Вербицького.

Працювала в Українській службі Радіо Свобода в Мюнхені, паралельно з тим давала концерти в Німеччині і записувала на Радіо Ватикан касети з різною тематикою.

Закінчивши працю на Радіо Свобода, разом з чоловіком Іваном Гватем переїхали у Словаччину і проживали в Ряшеві Бардівського округу.

Відтоді Евеліна Гват не перестала використовувати свій талант декламаторки, сценаристи, організаторки художніх

Регіональний огляд народних пісень «Маковицька струна» – одна з найцікавіших серед молодих співаків. Може, й тому, бо центральні огляди, які щорічно проходять в Бардієві і Пряшеві, знайшли свого вдячного слухача, наводять спогади про рідне село, регіон, звідки співаки походять. Вони відбуваються перед великою публікою і довго резонують між глядачами.

І наперекір обмеженням можливостям через коронавірус, регіональний огляд вийшов успішно і пройшов в Словацько-українському культурному та інформаційному центрі в Пряшеві.

Тут діє кілька учбових закладів, де навчаються студенти з різних кутків Східної Словаччини. Оскільки їхнім тимчасовим місцем проживання є Пряшів, молоді виконавці можуть змагатися в пряшівському регіональному огляді. В конкурсному огляді взяло участь 17 співаків в чотирьох категоріях. І цього року вони прийшли з пряшівського регіону, але також із Михало-

радою СРУСР і СНМ – Музеєм української культури, де також провела ряд тематичних концертів. Формою запитань і відповідей, які мали вести до кращого пізнання пані Евеліни Гват, відкрити її «тринадцяту кімнату», вона наблизилася присутній публіці і своє походження, своїх пра- і прапрапредків, коли у її кров потекла краплинка «блакитної крові», що було цікаво дізнатись присутнім. Згадала свого батька – донського козака, інженера-будівельника стратегічних об'єктів, який під час війни пропав безвісти. Мати

її вийшла другим раз заміж за бойового офіцера – танкіста, що пройшов усю війну, а потім всі переїхали до Новоград-Волинського. Президія ЦР СРУСР розглянула творчі успіхи Е. Гват, високо оцінила всю роботу, активну співпрацю зі Союзом русинів-українців СР та вирішила вручити Евеліні Гват Вітального листа, якого їй передав в.о. голови ЦР СРУСР Павло Богдан.

Вечір з веселою, динамічною, повною енергії жінкою був надміру емоційним, неочікувано розважальним, щирим. У виконанні Евеліни Гват та в дуєті з Віктором Гащак учасники вечора мали можливість заслухати відомі пісні, в тому числі улюблені пісні Евеліни Гват.

Чергове засідання Президії ЦР СРУСР

22 вересня ц. р. відбулось засідання Президії Центральної ради Союзу русинів-українців Словацької Республіки. Президія обговорила звіт прохід 55 Фестивалю фольклору русинів-українців Словаччини, який 23 серпня ц. р. проходив у Камійонці. Із-за пандемії коронавірусу він відбувся в обмеженому форматі. Наперекір цьому в конкурсі співацьких груп ім. С. Бітнера, який щороку проходить в рамках фестивалю, зголосилося 10 колективів.

кількарічна учасниця огляду «Маковицька струна», яка заохочувала тих, що не зайняли перше місце, чи золоте або срібне пасмо, як тепер оцінюються виступи. Петро Бегені зупинився в оцінці при важливій ідентифікації кожної пісні. Не вистачить тільки вибрати пісню. Вона повинна бути ідентичною з оригінальним місцем її знахідки. Пісня повинна дотримуватись даної говірки, щоб доказувати її автентичність. Це торкається головним чином авторських пісень, які повинні виникати на джерельній діалектній базі.

В першій категорії в «золотому пасмі» опинилась Ема Павлишин з Пряшева з піснею «При ярочку».

В другій категорії в золоте пасмо вийшла Габрієла Кундрат з Баєровець з піснею «А за наш шов стодолоньков», а в золотому пасмі є і Даяна Новотна з піснею «Ей, я вийду на Кичеру».

Третю категорію буде в Бардієві репрезентувати чоловічий дует Радован Дзіяк з Гералтова і Радован Шашала з Орлова з піснею «Засвіть мі, місячку».

В четвертій категорії брало участь одне тріо: мама Моніка Корманик з донькою Юлією і сином Ніколасом з Великого Шаріша. У їх виконанні «а капелла» досягли золоте пасмо пісні «Кукучко, панічко, де будеш кукала» і «А понижє Мігалья».

Останні учасники увійшли у «срібне пасмо».

В перерві для оцінки присутні учасники і публіка з приємністю послушали монтаж слова і пісень за сценарієм Яни Любимової на тему «Людина і природа».

Прозвучали пісні про природу, кохання і красу людини, яка сягає за чистими відносинами, повними щирості і радості. Як народиться дитина, вона не плаче – вона співає. Життя приносить емоції, почуття, інстинкти,

радою СРУСР і СНМ – Музеєм української культури, де також провела ряд тематичних концертів.

Формою запитань і відповідей, які мали вести до кращого пізнання пані Евеліни Гват, відкрити її «тринадцяту кімнату», вона наблизилася присутній публіці і своє походження, своїх пра- і прапрапредків, коли у її кров потекла краплинка «блакитної крові», що було цікаво дізнатись присутнім. Згадала свого батька – донського козака, інженера-будівельника стратегічних об'єктів, який під час війни пропав безвісти. Мати

її вийшла другим раз заміж за бойового офіцера – танкіста, що пройшов усю війну, а потім всі переїхали до Новоград-Волинського.

Президія ЦР СРУСР розглянула творчі успіхи Е. Гват, високо оцінила всю роботу, активну співпрацю зі Союзом русинів-українців СР та вирішила вручити Евеліні Гват Вітального листа, якого їй передав в.о. голови ЦР СРУСР Павло Богдан.

Вечір з веселою, динамічною, повною енергії жінкою був надміру емоційним, неочікувано розважальним, щирим. У виконанні Евеліни Гват та в дуєті з Віктором Гащак учасники вечора мали можливість заслухати відомі пісні, в тому числі улюблені пісні Евеліни Гват.

-єво-

Скарб України Знайдений диво-скарб часів Руси

У Житомирській області місцевий житель випадково зробив відкриття національного значення – знайшов 32 срібні монети часів Володимира Великого і його пасинка (нерідного сина) Святополка Окаянного, що датуються 1000 – 1019 роками нашої ери.

▲ Одна із 38 монет періоду України-Русі з «Городницького скарбу».

Вчені кажуть, що це перша подібна знахідка за останні 150 років.

Експедиція Інституту археології Національної академії наук знайшла ще шість цілих і фрагментованих срібників. Таким чином, цілий скарб склав 38 стародавніх монет. Це перші українські гроші.

Сучасна вартість знахідки може досягати кількох мільйонів гривень.

Серед монет також є всі три можливих типи срібників, які карбували за часів Святополка Окаянного – протягом 1016-1019 років.

Дослідники припускають, що цей скарб був ситуативним, коли людина на швидку намагалася сховати свої гроші.

огляд, як є, напр. відеозапис.

Члени Президії займалися також внутрішніми питаннями, які пов'язані, зокрема, з ходом звітно-виборних зборів ПО СРУСР, регіональними конференціями та підготовкою VIII з'їзду СРУСР. Поки що відбулася одна регіональна конференція, а саме у Пряшеві.

В дискусії учасники засідання висловилися до багатьох найбільш питань нашого культурно-національного життя, як, напр. до стану українського шкільництва в СР.

-пб-

Історики зазначили, що останній раз такий скарб за кількістю знаходили в 1876 році. Скарб має національне, історико-культурне та наукове значення.

Монети Володимира у вікінгів

У цей же час в Ірландії археолог-любитель Роберт Карлі на території графства Корк знайшов кілька дуже рідкісних монет часів князя Володимира. Це перші монети часів України-Руси, знайдені в Ірландії. Вони доповнюють уявлення про зв'язки між регіонами Європи в середні віки.

До Володимира Великого на території сучасної України використовували арабську і візантійську валюту або золоті злитки.

▲ Знайдені в Ірландії відмінно збереглися. (Фото: Robert Carley).

За заявами ірландських ЗМІ, карбування власних грошей «було політичною декларацією суверенітету і значущості країни».

Передбачається, що власником монет міг бути вікінг-найманець, який залишив свій дохід у землі для збереження, але так за ним і не повернувся.

У 10-11 століттях вікінги оселилися в Корку і перетворили його на великий торговий центр, пов'язаний зі скандинавськими торговими мережами, які тягнулися на схід – до Київської Русі. Однак своїх монет у них не було.

ЗМІ відзначають, що знайдені в Ірландії монети більш високої якості, ніж ті, що знаходять на території України. Це можна пояснити тим, що монети з великим вмістом срібла використовувалися для плати іноземним купцям і найманцям або в якості дипломатичних подарунків.

Корреспондент.net,
4 вересня 2020 р.

люди живуть в родині, їх об'єднує минуле, бо без минулого нема майбутнього.

Наші традиції та культурне багатство є основою існування і усвідомлення собі самого себе.

Пісні монтажу виконали учениці Я. Любимової, вчительки приватної музичної школи «ДАМА» в Пряшеві, а вона записала пісні із Земплина, які пам'ятає від своєї бабусі і діда.

Ще перед початком огляду публіка в прем'єрному виконанні послушала пісні колишнього викладача пряшівського Педагогічного факультету Університету ім. П. Й. Шафарика Василя Франка, який, будучи вчителем, збирав народні пісні, а в пенсійному віці декілька пісень створив і сам. На музику їх поклада Яна Любимова. Під її музичний супровід на фортепіано пісні виконала разом з Тетяною Порубчан – диригенткою Співацького хору Катерини Александрійської в Кисаку.

Єва ОЛЕАР.

Пряшівський регіон в огляді народних пісень «Маковицька струна»

вець, Шамбрана, Орлова і села Седлиска.

Фахове журі – Анна Порач, Петро Бегені, Віктор Гащак – оцінювало якість вибору пісень, голосові диспозиції співака – дотримування інтонації і ритму. Також оцінювало загальне враження від інтерпретації і народного вбрання співаків.

Публіка з інтересом прослухала нові пісні, приємні сольні виступи, цікавий парубоцький дует і тріо-спів в музичному супроводі та виконання «а капелла».

Голова журі Віктор Гащак констатував, що учасники конкурсного огляду були дуже добре підготовані до виступу. Свої пісні виконали з належним внутрішнім переживанням, було відчутне не принагідне виконання, але відповідальну підготовку, щоб їхній виступ вийшов якнайкраще. До оцінки приєдналась і співачка Анна Порач,

Bukovszky chce vyskúšať pilotnú formu sčítania obyvateľstva

V prípade sčítania obyvateľov sa zber dát uskutoční od 15. februára do 31. marca 2021, zber dát v prípade sčítania domov a bytov sa začal 1. júna a bude trvať do 12. februára 2021.

Bratislava 25. septembra (TASR) – Do nedele si môžu aj príslušníci národnostných menšín vyskúšať pilotnú formu samostatného elektronického sčítania, ktoré využije cenzus 2021. Na sociálnej sieti k tomu vyzýva i splnomocnenec vlády SR pre národnostné menšiny László Bukovszky.

«Pre národnosti je sčítanie kľúčové,» zdôrazňuje a pripomína, že pri vstupe do samotnej aplikácie je možnosť vybrať si z rôznych jazykových mutácií. Elektronický formulár ponúka vyplnenie v maďarčine, rómčine, rusínčine, ukrajínčine, nemečine a tiež v angličkom a francúzskom jazyku.

«V polovici októbra plánujeme

Юрій (Георгій) Кальман Жаткович (14 жовтня 1855, Дравці біля Ужгорода – 25 вересня 1920 р., Стройне на Свалявщині) – дослідник історії Закарпаття, етнограф, священник, письменник, літературознавець, перекладач.

Юрій Кальман Жаткович народився в сім'ї вчителя церковного співу учительської семінарії, який одночасно займав посаду дяка кафедрального собору в Ужгороді, Юрія Григоровича Жатковича. Дід Юрія, Григорій Жаткович, був священником у Пряшівській єпархії. Як акцентує дослідник його життя і творчості Олег Мазурок, великий рід Жатковичів дав багато відомих культурних і громадсько-політичних діячів Угорської, а в XX столітті – Підкарпатської Русі, походив із околиць Пряшева, а саме з села Жатківці (тепер місцеве назва села Гералтова), де проживали переважно русини-українці: згідно з переписом 1890 р. тут нараховувалося 157 греко-католиків, 2 римо-католики і 5 євреїв. За переписом населення в 2011 році в Гералтові з 132 жителів русинами записало себе 5 осіб, 82 є греко-католиками.

Навчався в Ужгородській і Великоварядинській гімназіях, 1881 р. закінчив Ужгородську богословську семінарію. Писав угорською мовою та язичком. Вивчав церковну історію й етнографію Закарпаття.

За працю «Влияние ягерских епископов и борьба против него в Мукачевской епархии» був обраний членом Мадярського історичного товариства (1884). Друкувався у «Листку», «Місяцесловах» (Ужгород), «ЗНТШ» (Львів) та в угорській періодиці, сам редагував часопис «Русинь». Автор першого в Угорщині «Короткого нарису української літератури» та «Короткої історії руської літератури до татарської навали».

Переклав угорською мовою окремі твори М. Вовчка,

спустити кампані в языkoch národnostných menšín o praktických otázkach,» avizuje ďalej splnomocnenec.

V Sčítaní obyvateľov, domov a bytov (SODB) 2021 budú môcť občania uviesť aj druhú národnosť. Bukovszky očakáva, že zmena pripravená v spolupráci so Štatistickým úradom SR môže priniesť lepšie a presnejšie údaje o menšinách.

SODB 2021 využije prvýkrát integrovanú formu. Obyvatel' sa sčíta sám – elektronicky prostredníctvom webovej aplikácie. V prípade, že nemá elektronické zariadenie, môže použiť zariadenie v kontaktnom mieste vytvorenom v každej obci. Vyplnenie dotazníku by nemalo zabrať viac ako 20 minút. Elektronický formulár doplnia údaje, ktoré integrované sčítanie využije z existujúcich administratívnych registrov. Táto forma má znížiť administratívnu záťaž a zároveň spresniť údaje.

V prípade sčítania obyvateľov sa zber dát uskutoční od 15. februára do 31. marca 2021, zber dát v prípade sčítania domov a bytov sa začal 1. júna a bude trvať do 12. februára 2021.

Виповнюється 100 років з дня смерті історика та етнографа Юрія Жатковича

Ю. Федьковича, І. Франка, відомий протест західноукраїнських культурних діячів «Ми в Європі» (1896 р.), на українську мову з угорської «Меморіал Е. Егана. Економічне становище руських селян в Угорщині» (Львів, 1901 р.).

Підручники Жатковича для закарпатських українських шкіл було заборонено; лише три з них (з географії, історії та суспільних наук) 14 разів перевидавалися словацькою мовою. Багато творів Жатковича лишилися неопублікованими.

Був лідером руху народолюбців Закарпаття початку XX ст. За спілкування з видатним українським вченим Володимиром Гнатюком угорська влада всіляко утискала Ю. Жатковича, намагалася інкримінувати йому участь у російській пропаганді.

Твори Юрія Жатковича: Князь Федор Корятівчич. «Листо», 1891, № 12; Замітки етнографічні з Угорської Русі // Етнографічний збірник, т. 2. Львів, 1896; Нарис історії Грушівського монастиря на Угорській Русі // Місяцеслов на 1906 р. Ужгород, 1905; Мадярські переклади творів Івана Франка // Привіт Іванові Франкові в сороклітє його письменської праці. Львів, 1916; Короткий нарис малоросійської літератури (Уривок) // Світова велич Шевченка, т. 3. К., 1964; Етнографічeskій очерк угро-русских. «Новини Закарпаття», 1993, 27 трав., 2 груд.; Весілля. «Сарпато-Карпати», 1999, вип. 6.

-мі-

В 2015 році в газеті «Нове життя» був опублікований уривок статті Юрія Жатковича

Сторінки минулого (16)

БЕРЕЗНИЦЯ – BREZNICA (окр. Стропків)

Wreznice (1404), Breza (1408), Antigua Briza (1430), Naggbriza (1454), Welka Breznica (1773), Breznica (1927).

Стат.: 1787 р. – 462 жит., 1828 р. – 555, 1900 – 459, 1991 – 705, 2017 р. – 828 жит.

Площа хотара – 991 га.

Березниця розташована на південь від Строкова.

Залишки русинів-українців у Березниці фіксує перепис населення 2011 року.

Із загальної кількості 777 жителів 670 слов., 48 ром., 1 русин., 5 україн., 2 чес., 1 рос., 3 інш., 47 невіст. За релігійною приналежністю – 608 р.-кат., 64 гр.-кат., 12 прав.,

5 еванг. авсбурз. віросп., 1 баптист., 12 без, 75 невіст.

Довідники в переліку сіл, в яких проживали або проживають русини-українці, Березницю не фіксують.

Перша письмова згадка про село походить з 1404 р. і належала угорським власникам панства Стропків. Якщо в 1454 р. Березниця мала 5,5 господарств, 12 селян і 5 желярів, то в 1715 р. тут було лише 7 селян і 4 желярі. В 1767 р. вже було 21 господарство.

У 15 ст. тут була побудована дерев'яна церква чудотворців свв. Козьми і Даміана (свв. Кузьми і Дем'яна) із самостійною дзвіницею і дзвоном. В першій половині 18 ст. церква згоріла. На її місці в 1763 р. був побудований мурований храм св. Йосифа, який нині служить

Додаткові вибори старостів і депутатів

У 48 селах Словаччини в суботу, 3 жовтня 2020 року, пройшли додаткові вибори старостів і депутатів сільських представництв.

Вибори пройшли також в семи селах Пряшівського краю, в тому числі в тих, в яких жили або живуть русини-українці: Варадці (окр. Бардіїв), Ременинах (окр. Воронів н/Т.).

Вибори відбулись також в Ондавці (окр. Бардіїв), в якій проживає всього 15 жителів. Новообрана старостка Луція Василя з трьома новообраними депутатами сільської самоуправи взяла на себе сплату старих боргів села. Як відомо, останні роками в Ондавці більше 7 років не було старости, борги наростали, стояло навіть питан-

римо-католицьким віруючим. У 15 – 16 т. село мало парафію, яка невідомо з яких причин занікає. Можна припускати, що це пов'язане зі зміною конфесійної приналежності в бік католицизму, яка часто проходила драматично. Перша хроніка Березниці найчастіше фіксує такі прізвища жителів села: Мигаленко, Новотняк, Рибар, Вашко, Брендза, Варґа, Мудрий, Крайник.

До 22.6.1888 р. навчання проходило в будинку колишньої фари. В Березниці вчителювали Г. Дуплинський, Ема Нейварі. Навчання проходило на угорській мові. Хроніка фіксує, що в 1920 – 1923 рр. вчителем був Кашшай. Навчання вже проходило регулярно на словацькій мові.

Релігійні потреби православних забезпечує храм свв. Кирила і Мефодія в Стропкові, а греко-католиків – приход бл. ієромученика Гопка в Стропкові.

-мі-

ня приєднання Ондавки до сусідніх сіл – Вишньої Полянки або Бехерова.

Додаймо, що в певній частині сіл Пряшівського краю, в яких проживають русини-українці, старостами або депутатами сільських самоуправ в останніх комунальних виборах були обрані кандидати за промадлярську партію *MOST-HÍD* з помітним антиукраїнським спрямуванням.

-р-

же, твори русько-української літератури замість смілого і безпечного розповсюдження натрапили на різні ворожі заборони та безглузді толки.

Не дивно, що угорські русини лише в останніх двох-трьох роках зачали потрохи знайомитися з малоруським письменством, та в числі інших малоруських письменників з його сучасним труженником Іваном Франком. За це знайомство угорських русинів з малоруським письменством і з Іваном Франком треба подякувати Володимирові Гнатюкові, що, збираючи етнографічні матеріали на Угорській Русі в роках 1895 і 1896, намагався по змоззі познайомити угорських русинів з народними справами і з літературними відносинами галицьких русинів.

Завдяки заходам, а, почасти й матеріальними жертвами пана В. Гнатюка, зважився і я написати для мадлярської публіки коротку розвідку про малоруське письменство та перекласти брошурку «Поработаемый народ»; завдяки заходам пана В. Гнатюка переклав я до тепер на мадлярську мову з творів Івана Франка: «В поті чола», «Учитель», «Кам'яна душа», «Украдене щастя», «Для домашнього вогнища». Я, мабуть, не помилюся, вірячи, що як др. Іван Франко буде обходити 50-літній ювілей своєї літературної діяльності, – то не лише вся Угорська Русь, але й мадари будуть брати живу участь при обході свого ювілею. Щастя Боже!

Юрій ЖАТКОВИЧ
Стройна (на Угорщині)

Подається за книгою: Олег Мазурок «...Найбільш учений і найбільш компетентний в етнографічних справах священник-русин у цілій Угорщині» (До 155-річчя від дня народження Юрія Жатковича), Ужгород, 2010.

